

VNAPREJ ZGUBLJENE VOLITVE ALI VOLITVE Z REKORDNO ABSTINENCO

Večina političnih analitikov je več mesecev razglašala te volitve za vnaprej dobljene za g Pahorja. Zmagal naj bi že v prvem krogu in to skoraj z dvotretjinsko večino. Seveda se je izkazalo, da je vsa ta »politična znanost« podobna smetani na skodelici kave: malo pomešaš, pa je ni več.

Po tej zausnici, ki so jo volivci dali g Pahorju in volilnim analitikom, je večina teh analitikov čutila moralno potrebo za dodatne analize in pojasnila, kje so vzroki za tak nepričakovan rezultat. Mediji so zadnje dni tako polni njihovih strokovnih razlag in ocen, da so ljudem, ki nismo volili, dodatno priskutili vso zadevo. Njihova enotna ugotovitev je, da so to bile volitve z najnižjo udeležbo in zato tak rezultat. Seveda ta ugotovitev o največji abstinenci volivcev doslej ne pove ničesar, saj samo pomika vprašanje za eno stopnjo nazaj. Zdaj se glasi: zakaj pa je bila tako velika abstinenca?

Kar zadeva mene in verjetno večino tistih, ki nismo šli volit, je odgovor jasen: ko sem videl »jagodni izbor« kandidatov za predsednika države, mi je postalo jasno: to so za Slovenijo še ene vnaprej zgubljene volitve. Skupna značilnost vseh kandidatov je, da so jih kandidirale politične stranke. To ne bi bilo nič napačnega, če bi stranke kandidirale po načelu, kdo bi bil najboljši kandidat za Predsednika države, saj je jasno, da to ne more biti kdor koli. Toda ne: stranke so kandidate izbirale zgolj iz svojega najožjega političnega vodstva, torej so kandidirale svojega predsednika ali nekoga iz svojega najožjega vodstva. Kakšna prevzetna perverznost! Stranka, ki na volitvah dobi komaj kako dvajsetino ali celo zgolj kakšen odstotek glasov, je prepričana, da je prav njihov predsednik (ca) najboljši kandidat za predsednika države in vseh njenih državljanov.

Prav gotovo imamo Slovenci vsaj 10.000 boljših kandidatov za to funkcijo, kot so tisti, ki so se nazadnje znašli na kandidatni listi. Imamo številne profesorje, mednarodno priznane znanstvenike, ljudi, ki so visoko ali prav na vrhu v raznih mednarodnih institucijah, itd itd. Toda ne: GOD sebi in nam v posmeh kandidira gospo Likovič, ki je nazadnje zadovoljna, ker je dobila 0,6% glasov. NSi med vsemi pravovernimi znanstveniki doma in po svetu ne najde nikogar, ki bi bil vreden kandidature. SLS nekje na svojih zapleveljenih njivah odkrije rožo čudotvorno in jo kandidira za predsednico države.

Ugovarjali mi boste, da taki ljudje, ki bi bili primerni kandidati zaradi svojih dosedanjih, mednarodno priznanih uspehov in moralne pokončnosti (osebne integritete), nimajo ustreznih izkušenj na (diplomatskem) parketu mednarodne politike. Toda, če še enkrat pogledate listo kandidatov, boste hitro ugotovili, da tudi večina ponujenih kandidatov nima takih izkušenj. Tisti, ki jih ima, pa je bil najslabši od štirih naših predsednikov doslej. Problem očitno tiči drugje.

Izbor kandidatov potrjuje slovensko strankokracijo. To, da so stranke imenoval kandidate zgolj iz svoje ožje sredine, potrjuje, da je slovenska politična nomenklatura skoraj hermetično zaprta in ne dopušča nikomur, ki ni strankarsko »posvečen«, da bi vstopil vanjo. Politična zakonodaja, zlasti volilna, je sovražno nastrojena tako proti civilni družbi kot proti aktivnim državljanom. Zanj smo dovolj dobri le, da na volitvah vedno znova volimo njih same oz njihov izbor.

In če se volitev ne udeležimo, smo slabi državljan, ker nismo izpolnili svoje politične dolžnosti, da jih volimo. Kakšna obscena prevzetnost! Na listi kandidatov za Predsednika države je bil g Pahor »prvi med enakimi«. Če se strinjamo, da je ta lista katastrofalen izbor, potem to pomeni, da je na nek način najslabši kandidat. To bi lahko zapisali tudi takole: on je potreboval 5 let, da nas je prepričal, da ni primeren za Predsednika. Ostalim kandidatom je to uspelo v treh tednih!

Slovenska volilna zakonodaja ne omogoča, da bi šteli tudi negativne glasove. Če bi bilo to mogoče, bi bil g Pahor gotovo glavni kandidat za zmago po takem štetju. Ker pa štejemo samo pozitivne glasove, g Pahor, kljub ne-izboru v prvem krogu razglašuje svoje zadovoljstvo nad relativno zmago. Toda pri tem on, ki bi bil rad predsednik vseh Slovencev za vse večne čase, skriva ali pozablja, da ga je volil komaj vsak peti državljan. Tako kot g Šarec skriva ali pozablja, da je polovica glasov, ki jih je dobil, pravzaprav »anti-Pahorskih«. Dobil jih je, ker je bil pri tistih, ki so volili proti Pahorju (in število teh glasov hitro narašča!) izbran kot »najmanj slaba druga opcija«. Te volitve bi se že v prvem krogu verjetno povsem drugače iztekle, če bi SMC namesto žvrgoleče gospe Brenčičeve za svojega kandidata imenoval g. Brgleza. Prepričan sem, da proti njemu g Pahor ne bi imel realnih možnosti. Zakaj se to ni zgodilo, ne vem. Vidim pa samo dva razloga: ali obstoji tajen dodatek h Koalicijski pogodbi, da SMC ne sme postaviti Pahorju (oz SD) konkurenčnega proti-kandidata, ali pa je razkol med dr Brglezom in dr Cerarjem mnogo večji, kot je to v javnosti razvidno.

Predvsem pa nobene panike! Te volitve so za državljan Slovenije torej vnaprej zgubljene, pa naj se v drugem krogu zgodi karkoli. Če bo udeležba volivcev tudi v drugem krogu tako katastrofalno nizka, bo zmagal g Pahor, kar pomeni, da bo še naslednjih pet let Slovenijo v tujini, kamor ga bodo pač povabili silom prilik, predstavljal kot mevžasto državo. Kar je dovolj verodostojno, saj jo tudi večina drugih slovenskih politikov tako predstavlja v Bruslju. Če bo v drugem krogu udeležba volivcev bistveno večja, bo to pomenilo, da so se resno angažirali tisti, ki imajo te mevžaste politike praznih besed dovolj in preveč. In v tem primeru g Pahorju slabo kaže. Hkrati pa to pomeni, da g Pahor volivce bolj polarizira kot povezuje, pa naj tveži karkoli. Ali bi (bo) to prineslo zmago g Šarcu, je težko reči, še zdaleč pa ni pa nemogoče. Ne glede na rezultat pa lahko rečemo, da ni vzrokov za paniko. Naš Predsednik ima tako malo pooblastil, da je njegova delotvorna vloga zanemarljiva. Odkar je Demos, oz njegova zloglasna ustavna »trojka« (Janša-Peterle-Jambrek), ki je zasedala v globoki senci pod vatikansko lipo, zaradi svojega zgodovinskega pra-strahu (in maščevalnosti) pred g Kučanom, razbremenila funkcijo predsednika slovenske države (skoraj) vseh pristojnosti, je očitno glavna preokupacija Predsednika modno usklajevanje s potencialnimi sogovorniki. In v tem je bil, priznajmo, naš sedanji Predsednik ekscelesenten.

Ljudstvo pa nič! Izhod iz te pasti je jasen, toda v strankokraciji skoraj nedosegljiv. Ali pač. Jasno je namreč, da je treba čimprej spremeniti volilno zakonodajo, kot so pred kratkim to storili v Italiji. Za volitve v DZ je treba sprejeti kombiniran sistem, kjer bo polovica poslancev voljena po večinskem principu, kar bi odprlo vrata kandidatom civilne družbe. Predsedniku države je treba vrniti normalne predsedniške pristojnosti, ki ga bodo naredile vsaj relativno neodvisnega od političnih strank in DZ. Spremeniti je treba zakon o vladi in koalicijsko pogodbo spremeniti v javno vladno programsko pogodbo. In na vseh ravneh je treba vgraditi mehanizme transparentnosti in javnega nadzora. Potem se nam ne bodo dogajali TEŠi.

Politiko je mogoče zadolžiti za te naloge samo pred volitvami. Jasno je treba povedati političnim strankam, da ne bomo volili tistih, ki spremembe volilne zakonodaje v kombiniran volilni sistem ne bodo zapisale v svoj politični program, z oznako »prioriteta«. In če v tem ne bomo uspeli, sta mogoča le še referendum in ulica. Kajti vse naše politične težave, od korupcije, pravnega ne-reda do tajkunskih plenitev, izhajajo iz tega, da vedno znova volimo strankarske aparatčike in anemičen DZ. Taki poslanci o teh problemih »malo vedo« in tudi, ko v kuloarjih naletijo na pomembne informacije, radi obrnejo glavo vstran.

Naj mi gospe poslanke in gospodje poslanci oprostijo, toda negativna spirala je očitna: DZ je iz enih volitev v druge slabši. To ni moja subjektivna ocena, temveč jo razkriva krivulja padajočega zaupanja med ljudmi. Prav tako pada strokovna ocena za Predsednika države: prav vsak je bil slabši od prejšnjega. Ob tem pa je g Pahor postavil kar dva rekorda: bil je najslabši predsednik vlade, kar smo jih imeli po osamosvojitvi, in najslabši predsednik države. Dokler ne uveljavimo volilnih sprememb, so in bodo naše volitve relativno nepomembne. Volitve predsednika države so se že spremenile v iskanje najbolj mevžastega kandidata, ki ne bo omejeval strankarskih zdrah, nenačelnih koalicij in kravjih kupčij med političnimi strankami in lobiji.

Volitve v DZ postajajo umazana vojna med različnimi skupinami obstoječe politične nomenklature (političnimi strankami) za omejen delež oblasti in pogače. Tudi zmaga v tej vojni pa je relativna, saj nam je po TEŠ 6 jasno, da je velika plenitev, taka, ki prinese stotine milijonov evrov, mogoča le, če v njej dogovorjeno sodelujejo sive eminence vseh pomembnejših političnih strank. Priznajmo torej, da nizka volilna udeležba pomeni, da se tega zaveda vse več ljudi. To pa pomeni, da naraščajoča abstinenca pošilja naši politični nomenklaturi jasno sporočilo: »Dost' vas 'mamo! Mi se te igre ne gremo več!«